

Växtodlingsenheten
Anna-Clara Brunsson

BESLUT
1999-03-18

Dnr 22-6907/98
Delg.

Novartis Seeds AB
Box 302
261 23 Landskrona

Avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade sockerbetor (*Beta vulgaris* L.) under 1999-2003

Novartis Seeds AB inkom den 22 december 1998 med en ansökan om att under 1999-2003 få genomföra avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade sockerbetor. Ansökan omfattar två linjer (T9100152 och A5/15) som gjorts toleranta mot glyfosat, den aktiva substansen i herbiciden Roundup.

Novartis Seeds ansöker om att få genomföra vegetativa försök på maximalt 62 000 m² i följande kommuner: Helsingborg, Kristianstad, Landskrona, Lomma, Malmö, Simrishamn, Skurup, Staffanstorps, Tomelilla och Trelleborg. Avsikten med försöket är undersöka betornas effektivitet och avkastning samt att utvärdera graden av tolerans mot Roundup.

Dessutom omfattar ansökan blommande försök för fröproduktion på maximalt 55 500 m² i följande kommuner: Bjuv, Halmstad, Falkenberg, Landskrona, Svalöv och Varberg. Flera korsningar planeras för att producera hybridfrö. De transgena linjerna kommer att användas både som pollinator och hansteril moderplanta.

Remissinstanser

I ärendet har följande remissinstanser givits tillfälle att avge yttrande: Gentekniknämnden, Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Sveriges lantbruksuniversitet, (Institutionen för ekologi och växtproduktionslära samt Avdelningen för växtförädling), Lunds universitet (Ekologihuset), Stockholms universitet (Enheten för populationsgenetik), Lantbrukarnas Riksförbund, Svenska Naturskyddsföreningen och Ekologiska Lantbrukarna.

Följande remissinstanser tillstyrker ansökan: Gentekniknämnden, Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Sveriges lantbruksuniversitet (Avdelningen för växtförädling) och Lunds universitet.

Följande remissinstanser avstyrker ansökan: Svenska Naturskyddsföreningen och Ekologiska Lantbrukarna. Dessa remissinstanser avstyrker ansökan på grund av ett generellt avståndstagande från herbicidtoleranta grödor.

Övriga remissinstanser har inte inkommit med yttranden.

RisKFörebyggande åtgärder

Av ansökan från Novartis Seeds framgår bl.a. följande i fråga om riskförebyggande åtgärder och transporter:

Fröproduktion av transgena plantor kommer att ske i tält och kabiner för att förhindra pollenspridning. I de fall hanfertiliter odlas kommer ett säkerhetsavstånd på 1000 meter att hållas till närmaste blommande sockerbetsfält. Vid fröskörd kommer fröspill att minimeras. Ungefär 1 kg frö kommer att skickas till Statens utsädeskontroll.

I de vegetativa försöken kommer stocklöpare dras upp ur jorden innan blomning och lämnas på fältet för att vissna. Topparna på plantorna kommer att skäras av vid skörd och lämnas på fältet för att vissna. Ungefär en tiondel av roten kommer att användas för analys vid Jordbruksteknik i Örtöfta. Resten av roten lämnas på fältet för att förmultna eller tas till Novartis Seeds förädlingsstation för vernalisering.

Övervakning av stocklöpare kommer att ske under ett år efter försöket. Normala växtföljdsrutiner kommer att följas. Grödan som odlas på fältet följande år kommer att besprutas, om det visar sig nödvändigt, med en herbicid specifik för sockerbeta.

Skäl för beslutet

Enligt 6 § lagen (1994:900) om genetiskt modifierade organismer får avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer endast ske efter tillstånd.

I 17 § i ovan nämnda lag stadgas att tillstånd får lämnas endast om den verksamhet som ansökan avser är godtagbar ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt och etisk försvarbar.

Enligt 20-21 §§ förordningen (1994:901) om genetiskt modifierade organismer framgår att Jordbruksverket är tillståndsmyndighet för ifrågavarande verksamhet.

Jordbruksverket gör följande bedömning:

De glyfosattoleranta sockerbetorna förväntas inte få några överlevnads- eller reproduktions fördelar utanför odlingslandskapet. I de sockerbetsförsök som inte tillåts blomma förhindras pollenspridning genom att stocklöpare avlägsnas innan blomning. Ett isoleringsavstånd på 1000 meter till närmaste blommande sockerbetsfält kommer att hållas i de blommande försöken då hanfertiliter odlas. För övrigt förekommer den enda korsningsbara vilda arten i svensk flora, strandbetan, endast vid ett fåtal platser på västkusten. De av sökanden angivna säkerhetsåtgärderna bedöms därför vara tillräckliga för att förhindra spridning av de insatta generna.

Någon risk för människors och djurs hälsa vid odling av de genetiskt modifierade sockerbetorna bedöms inte föreligga. Sockerbetorna är inte avsedda att användas som föda eller foder.

Ingenting har heller framkommit i Novartis Seeds slutrapporter över tidigare utsättningar av sockerbeter toleranta mot Roundup som föranleder någon annan bedömning än den ovanstående.

Med hänvisning till det ovan anförda och vad som i övrigt framkommit av utredningen i ärendet bedömer Jordbruksverket att utsättningen är godtagbar ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt. Detta förutsatt att odlingen och hanteringen i övrigt av de genetiskt modifierade sockerbetorna genomförs i enlighet med vad sökanden angivit i ansökan och med iakttagande av de

åtgärder som framgår av nedan angivna villkor. Jordbruksverket anser vidare att utsättningen är etiskt försvarbar.

Beslut

Jordbruksverket beslutar härmed att ge Novartis Seeds tillstånd att under 1999-2003 genomföra avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade sockerbetor, linje T9100152 (även kallad 77) och A5/15 i ovan nämnda kommuner.

För att tillståndet skall gälla måste utsättningen och hanteringen i övrigt av de genetiskt modifierade sockerbetorna utföras i enlighet med vad Novartis Seeds angivit i ansökan, om ej annat framgår av nedan angivna villkor:

1. Novartis Seeds skall skriftligen informera de berörda kommunerna samt genom massmedia lokalt informera allmänheten om de planerade utsättningarna. Det skall i denna information klart framgå i vilka kommuner försöken kommer att utföras. Kopior av den genomförda informationen skall ha inkommit till Jordbruksverket innan utsättningen påbörjas.
2. Alla utsättningsytor skall mätas ut i förhållande till fasta punkter i landskapet så att de lätt kan återfinnas. En karta som anger respektive utsättnings exakta belägenhet skall inkomma till Jordbruksverket innan utsättningarna påbörjas.
3. Novartis Seeds skall ge försöksutförarna noggranna skriftliga instruktioner för utsättningarnas utförande och skötsel, särskilt beträffande skörd och efterbehandling av utsättningsytorna. En kopia av de skriftliga instruktionerna skall ha inkommit till Jordbruksverket innan utsättningarna påbörjas.
4. Såmaskinen skall fyllas på, tömmas och rengöras på platsen för sådd.
5. Inom en vecka efter det att sådden slutförts skall anmälan om detta ha inkommit till Jordbruksverket. Denna anmälan skall innehålla uppgifter om försöksytornas storlek och sådatum.
6. Vid hybridfröodling skall ytan efter skörd behandlas på ett sådant sätt att eventuella drösade frön initieras till groningen. Uppkomna sockerbetsplantor skall därefter förstöras.
7. Novartis Seeds skall efter skörd samt under det efterföljande året eliminera alla plantor som uppkommer från frön eller betnackar.
8. De skördade fröna skall transporteras, hanteras och lagras på ett sådant sätt att spridning förhindras. Vid all transport och lagring, oavsett om fröna eller betorna skall användas vidare eller destrueras, skall det genom märkning framgå att det är frågan om genetiskt modifierade organismer.
9. För utsättningens genomförande, från sådd till skörd, och den efterföljande hanteringen för såväl platsen för utsättningen som genetiskt modifierat växtmaterial som härrör från den genomförda utsättningen föreligger en rapporteringskyldighet för Novartis Seeds gentemot Jordbruksverket. Rapport

skall ha inkommit till Jordbruksverket senast den 31 december varje år 1999-2003. Rapporten skall omfatta:

- vidtagna åtgärder och i utsättningarna gjorda observationer, t.ex. antalet plantor som producerar stocklöpare under säsongen samt tidpunkten när de upptäcks,
- hanteringen av skördat genetiskt modifierat växtmaterial, vilket inkluderar vid skörden överblivet växtmaterial, växtmaterialrester från utförda analyser, lagerhållning och all destruktion av genetiskt modifierat material som genomförts,
- slutsatser som gjorts av Novartis Seeds avseende risker för människors och djurs hälsa samt miljön.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas genom skrivelse till Miljödomstolen i Växjö. Skrivelsen skall ställas till Miljödomstolen men skickas eller lämnas till **Statens jordbruksverk, 551 82 Jönköping**. I skrivelsen skall anges vilket beslut som överklagas och den ändring i beslutet som begärs. Överklagandet skall ha kommit in till Jordbruksverket inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet.

Detta ärende har avgjorts av generaldirektören efter föredragning av handläggaren Anna-Clara Brunsson. I ärendets slutliga handläggning har även deltagit avdelningscheferna Rolf Köhler och Carl Johan Lidén, enhetschefen Gabriella Cahlin, handläggarna Staffan Eklöf och Johanna Nyström samt juristerna Sophia Thollander och Göran Öster.

Ingbritt Irhammar

Anna-Clara Brunsson

Övriga upplysningar

Utöver vad som anges i ovan angivna villkor får Jordbruksverket erinra om de aktsamhetskrav som föreskrivs i 4 § lagen (1994:900) om genetiskt modifierade organismer och i 14-16 §§ Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1995:45) om genetiskt modifierade växter.

Jordbruksverket vill även framhålla att ett tillstånd av aktuellt slag inte innebär ett ställningstagande till en eventuell kommande ansökan om marknadsgodkännande.

Slutligen vill Jordbruksverket upplysa om att ett tillstånd av aktuellt slag får, enligt 11 § lagen (1994:900) om genetiskt modifierade organismer, återkallas om någon av de väsentliga förutsättningarna som förelåg när tillståndet meddelades inte längre föreligger eller om något krav som är av särskild betydelse inte har följts.

Kopia till:

Gentekniknämnden

Naturvårdsverket

Kemikalieinspektionen

Sveriges lantbruksuniversitet, Avdelningen för växtförädling

Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för ekologi och växtproduktionslära

Lunds universitet, Ekologihuset

Stockholms universitet, Enheten för populationsgenetik

Lantbrukarnas Riksförbund

Svenska Naturskyddsföreningen

Ekologiska Lantbrukarna